

ΑΠΟΚΡΙΕΣ

e-paideia news

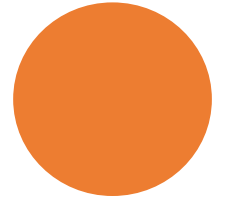
Επιμέλεια: Ειρήνη – Μαρία Ταΐρη

Εκπαιδευτήρια Νέα Παιδεία

ΑΠΟΚΡΙΑ

- Ανυπομονούμε κάθε χρόνο να μασκαρευτούμε, να χορέψουμε, να κάνουμε πλάκες με τους φίλους μας!
- Τι σημαίνει όμως η λέξη «Αποκριά»; Προέρχεται από τις ελληνικές λέξεις «από» και «κρέας» και σημαίνει αποχή από το κρέας, γιατί μετά την Κυριακή της Αποκριάς, ξεκινάει η νηστεία για το Πάσχα.
- Πολλές φορές χρησιμοποιούμε και τη λέξη «Καρναβάλι» η οποία έχει λατινική βάση και προέρχεται από τις λέξεις «carne» που σημαίνει «κρέας» και τη λέξη «vale» που σημαίνει «περνώ».

ΕΘΙΜΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

- **Οι φανοί στην Κοζάνη**

Στην Κοζάνη έχουν το αποκριάτικο έθιμο να ανάβουν φωτιές στις γειτονιές και γύρω από αυτές να στήνουν γλέντι με μουσική από χάλκινα πνευστά και φυσικά πολύ χορό. Τα τραγούδια τους είναι σατιρικά, κλέφτικα καθώς και της ξενιτιάς.

- **Το κάψιμο του Τζάρου στην Ξάνθη**

Την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς, στις κεντρικές πλατείες της Ξάνθης καίνε ένα ανθρώπινο ομοίωμα που το ονομάζουν «Τζάρο». Σύμφωνα με την παράδοση, με τον τρόπο αυτό, οι κάτοικοι της περιοχής πίστευαν ότι δεν θα έχουν ψύλλους το καλοκαίρι. Ακολουθούν πολλά πυροτεχνήματα και γλέντι!

- **Οι Κουδουνοφόροι στη Θεσσαλονίκη**

Με τραγόμορφες στολές και κουδούνια σε όλο τους το σώμα, τριγυρνούν χορεύοντας στους δρόμους και τις πλατείες στο Σοχό Θεσσαλονίκης. Συνδέεται με την ευφορία της γης, τη γονιμότητα και την καρποφορία, με άλλα λόγια μία γιορτή της Άνοιξης με αποκορύφωμα το τριήμερο της Καθαράς Δευτέρας.

ΕΘΙΜΑ & ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

- **Τα αλευρομουτζουρώματα στο Γαλαξίδι**

Την Καθαρά Δευτέρα, στο Γαλαξίδι γίνεται το αποκορύφωμα της Αποκριάς με τα ξακουστά αλευρομουτζουρώματα. Ένα πολύ παλιό έθιμο που πιθανότατα να έχει τις ρίζες του στη Βυζαντινή εποχή. Στην αρχή λάμβαναν μέρος μόνο άνδρες, με το πέρασμα των χρόνων όμως συμμετείχαν και γυναίκες. Οι κανόνες του παιχνιδιού απλοί: ο ένας επιτίθεται στον άλλο με αλεύρι! Οι επισκέπτες που δεν ήθελαν να αλευρωθούν έκαναν μια μουτζούρα ή ένα σταυρό στο μέτωπο από βερνίκι παπουτσιών! Βέβαια, αυτό δεν σήμαινε ότι θα τη γλίτωναν από κάποια επίθεση...

- **Το Πατρινό Καρναβάλι**

Μπορεί κάθε πόλη της Αθήνας να διοργανώνει τις δικές της αποκριάτικες εκδηλώσεις, όμως την πρωτιά εδώ και δεκαετίες έχει η Πάτρα. Οι επισκέπτες μαζί με τους συμμετέχοντες είναι δεκάδες χιλιάδες και το ξέφρενο γλέντι κρατάει μέχρι τις πρωινές ώρες.

ΕΘΙΜΑ & ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

- **Γενίτσαροι και Μπούλες στη Νάουσα**

Κάθε χρόνο, την Κυριακή της Αποκριάς, χορεύουν στους δρόμους της Νάουσας οι «Γενίτσαροι και Μπούλες». Οι Γενίτσαροι είναι άντρες ντυμένοι με φουστανέλες, τσαρούχια, βαριά ασημένια νομίσματα, ενώ στο πρόσωπο φορούν την περίφημη μάσκα από κερωμένο πανί με ζωγραφιστό μουστάκι. Οι Μπούλες είναι επίσης άνδρες, ντυμένοι με γυναικεία παραδοσιακά ρούχα και στο πρόσωπο φορούν βαμμένες μάσκες. Λέγεται ότι το έθιμο έχει τις ρίζες του στην Τουρκοκρατία, όπου οι αρματολοί και κλέφτες έβρισκαν την ευκαιρία στις Απόκριες να κατεβούν στην πόλη μασκαρεμένοι και να γλεντήσουν με συγγενείς και φίλους χωρίς να τους αναγνωρίσουν οι Τούρκοι.

ΕΘΙΜΑ & ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

- Καθαρά Δευτέρα

Η Καθαρά Δευτέρα είναι η έναρξη της Σαρακοστής για την ελληνορθόδοξη εκκλησία μας. Οι πιστοί ξεκινούν τη νηστεία τους για το Πάσχα, καθαρίζονται πνευματικά και σωματικά, και συνηθίζεται εκείνη την ημέρα να τρώμε τα σαρακοστιανά: λαγάνα, ταραμοσαλάτα, χαλβά, ελιές και θαλασσινά.

- Χαρταετός

Την Καθαρά Δευτέρα, πατάμε το χαρταετό μας! Σύμφωνα με την ελληνική παράδοση, συμβολίζει το ανέβασμα της ανθρώπινης ψυχής προς το Θεό. Με άλλα λόγια είναι ένα έθιμο συνδεδεμένο με τη θρησκεία μας και υποδηλώνει ότι ο προορισμός του πνεύματος του ανθρώπου είναι στον ουρανό δίπλα στον δημιουργό του.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

*Χάσκα
(αποκριτικό παιχνίδι)*

*Τον πλάστη πιάνει ο άρχοντας,
που 'χει χαλβά δεμένο,
γιατί προσμένουν τα παιδιά,
το Χάσκα τους να κάνουν.*

[kuxoxoria.gr](http://www.kuxoxoria.gr)

- **Ποιος δεν έχει χορέψει «Το γαϊτανάκι»;**

Το γαϊτανάκι είναι ένας χορός απόλυτα συνδεδεμένος με τις Απόκριες. Λέγεται ότι το έφεραν στην Ελλάδα οι πρόσφυγες του Πόντου της Μ. Ασίας. Το γαϊτανάκι αποτελείται από ένα στύλο με 12 χρωματιστές κορδέλες να κρέμονται από αυτόν. Κάθε ζευγάρι κρατάει από μία κορδέλα και χορεύοντας κυκλικά, πλέκουν την κορδέλα γύρω από τον στύλο. Ταυτόχρονα, όλοι μαζί τραγουδούν το τραγούδι «γύρω γύρω γαϊτανάκι, ας χορέψουμε λιγάκι.....»

- **Η Χάσκα**

Την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς, όλη η οικογένεια κάθεται οκλαδόν σχηματίζοντας ένα κύκλο. Στη μέση, στέκεται ο παππούς, ο οποίος κρατάει ένα ξύλο, από την άκρη του οποίου κρέμεται ένας σπάγκος που στην άκρη του έχει δεμένο ένα αβγό βρασμένο και καθαρισμένο. Το γυρίζει γύρω γύρω και όποιος καταφέρει να το πιάσει με το στόμα του, κερδίζει. “Με αβγό κλείνει το στόμα το βράδυ της αποκριάς, με αβγό ανοίγει την Ανάσταση” λέει η λαϊκή σοφία.

Αποκριάτικα
κοστούμια από
Απόκριες
προηγούμενων
δεκαετιών

ΑΠΟΚΡΙΕΣ ΣΤΗΝ ΤΡΙΠΟΛΗ 1927

Αργολική Αρχαική Βιβλιοθήκη Ιστορίας & Πολιτισμού

ΠΗΓΕΣ

- <https://www.archaiologia.gr/blog/2022/02/28/%CE%BF%CE%B9%CE%AC%CE%BD%CE%B8%CF%81%CF%89%CF%80%CE%BF%CE%B9-%CF%80%CE%AF%CF%83%CF%89-%CE%B1%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%B9%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BB%CE%AD%CF%82-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%BA%CE%BF%CF%85/>
- <https://www.e-naousa.gr/article.php?naousa=82>
- <https://cultureofxanthi.gr/events/to-kapsimo-tou-tzarou/>
- <https://eclass31.weebly.com/alphapi972kapparhoiotaepsilonsigmaf---904thetaitamualpha.html>
- <https://el.wiktionary.org/wiki/%CE%91%CF%80%CF%8C%CE%BA%CF%81%CE%B5%CF%89>
- <https://www.carnivalpatras.gr/>
- <https://alevromoutzouroma.gr/>
- <https://vlaxoxoria.gr/to-ethimo-tis-chaskas/>
- <https://www.iefimerida.gr/news/483538/vintage-apokries-ton-70s-spanies-foto-apo-ta-pio-axehasta-gkroyp-toy-patrinoy>